

СТАНОВИЩЕ

От проф. Соня Колева Тончева, д.м.

Директор на Филиал Шумен на Медицински университет Варна

Национален консултант по здравни грижи

e-mail: toncheva2960@abv.bg

Член на Научното жури, съгласно Заповед № 109-223/02.05.2018 на Ректора на

Медицински университет – Варна

Относно: процедура за заемане на академична длъжност „доцент”

в област 7 „Здравеопазване и спорт”; професионално направление 7.4 „Обществено здраве“ и научна специалност „Управление на здравните грижи” за нуждите на Катедра „Здравни грижи”, Филиал Шумен, на Медицински университет Варна.

I. Информация за процедурата

Настоящият конкурс за заемане на академичната длъжност “доцент” е обявен в ДВ бр. 24 от 16.03.2018 г. и в него участва един кандидат – **Теодора Николаева Евтимова, доктор – асистент** в Катедра „Здравни грижи“ във Филиал Шумен на Медицински университет Варна. Със Заповед № Р-109-320/01.06.2018г. на Ректора на Медицински университет – Варна съм определена за Председател на НЖ и да изготвя становище по процедурата за придобиване на академична длъжност „доцент“.

Кандидатката е представила всички необходими документи за конкурса, съгласно изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за развитие на академичния състав на МУ-Варна.

II. Кратки данни за кандидатката

Ас. Теодора Николаева Евтимова след придобиване на медицинско образование по специалност „Акушерка“ в ИПЗКССО „Д-р Н. Николаев“ – гр. Варна през 1991 година започва работа в Родилно отделение в Обединен районен болничен комплекс – Шумен, където работи като редова акушерка до 1994 г. Теодора Евтимова е първата назначена преподавателка по практика в новосъздадената специалност „Акушерка“ в Полувисш медицински институт - Шумен (01.10.1994г.). С малко прекъсване от 1 година тя отново работи в ОРБК – Шумен и трупа клиничен опит в Отделение патологична бременност. След това от 07.09.1999 до 01.05.2006 г. отново започва преподаване в преобразувания вече ПМИ в Медицински колеж Шумен, който към този момент е структура на МУ - Варна. От 01.09.2007 г. до 08.10.2013г. е преподавател в МК Варна в специалност „Социални дейности“ и след успешно издържан конкурс за асистент в специалност „Акушерка“ през 2013г. започва преподаване към Катедра „Здравни грижи“ на ФОЗ при МУ Варна. След сформиране на Филиал Шумен на МУ Варна Евтимова е асистент в Катедра „Здравни грижи“ на филиала, където работи и в момента. Участва в практическото обучение на студентите от специалност „Акушерка“ – провежда упражнения, семинари и клинична учебна практика. Активно въвлича студентите в научни проучвания, резултатите от които представят съвместно в научни форуми и конференции. През цялото време е повишавала образованието си, като последователно в Шуменски университет „Епископ Константин

Преславски” придобива през 1996 г. ОКС „Магистър“ по Социална педагогика, а през 2001г. ОКС „Магистър“ по Социални дейности със специализация Социална администрация. От 2011 до 2013 г. се обучава и успешно се дипломира в магистърската програма по Управление на здравните грижи в МУ „Проф. д-р П. Стоянов“ – Варна.

Ас.Евтимова поддържа членство в Българската асоциация на професионалистите по здравни грижи, Българската асоциация по общественото здраве и др.

Теодора Евтимова участва в организационната и административна дейност на Катедра „Здравни грижи“ във Филиал Шумен като административен асистент, курсов ръководител и активно се включва в инициативи на специалността.

Кандидатката има стремеж за разширяване на теоретичната си и практическа подготовка чрез участия във форми на СДО, които ѝ помагат да оформя изследователските и преподавателските си умения. През 2017 година придобива специалност “Медицинска педагогика“. Кандидатката ползва в различна степен руски език и английски език.

III. Оценка на научно-изследователската, учебна и административна дейност на ас. Теодора Евтимова, доктор.

❖ Обща характеристика на научно-изследователската и научно - приложната дейност на кандидата

Във връзка с участие в конкурс за заемане на академична длъжност „Доцент“, обявен от Медицински университет „Проф. д-р П. Стоянов“ – Варна (ДВ, бр. 24 от 16.03.2018 г.) на вниманието на научното жури ас. Евтимова е представила 27 научни труда. Таблично са представени научните трудове на кандидатката след придобиване на ОНС „Доктор“ в периодични издания и сборници.

научни трудове		в чужбина	в България	общо
1.	<i>Монография, дисертационен труд</i>			
	- монография	-	1	1
	- дисертационен труд (автореферат)	-	1	1
2.	Публикувани статии в списания	1	12	13
3.	Научни публикации в рецензирани сборници	-	12	12
ОБЩО		1	26	27

Публикациите са предимно в български издания. В 45% от публикациите Т. Евтимова е самостоятелен или първи автор от **общия брой на реалните публикации**, в 33% е втори и в 22% трети и последващ.

По отношение на отражение на публикациите на кандидата в националната и чуждестранна литература е представена справка от Университетската библиотека на МУ – Варна за 8 цитирания. Справката не представя данни за Импакт фактор.

❖ **Оценка на научно-изследователската и научно - приложната дейност на кандидата**

Тематиката на научно-изследователската работа на ас. **Теодора Евтимова** е отразена в представените за рецензиране научни трудове и може да се обобщи в следните основни направления:

1. Роля и функции на акушерката при оказване на семейно–консултативна дейност

В това направление кандидатката има най – широко развити авторски виждания, проведени проучвания и анализи, ориентирани към семейно – консултативната дейност на акушерката не само за жената, но и в рамките на семейството и общността, включвайки пренатално образование и подготовка за родителство, сексуално и репродуктивно здраве. Авторката оценява промените в акушерската професия и представя проучвания в няколко аспекта:

- роля на акушерката в осъществяване на здравни грижи (1,2,9, 11,15,18,23,24);
- функции на акушерката при осъществяване на промотивно –профилактични дейности за общото и репродуктивно здраве на жената, залегнали като основна тема в научните разработки под номер: 9, 11, 15, 18, 21, 23, 24;
- иновативна роля на акушерката в предоставянето на качествени здравни грижи, представени в научните публикации под номера: 1,2,11,15 ;

С теоретико-приложен принос е събраната и анализирана информация, относно добрите световни практики на акушерска грижа и тяхното приложение в опазването на майчиното и детското здраве в Националната здравна система. Анализирани са документи и е обсъдено тяхното приложение в законодателството на Република България.

Проучени са потребностите от акушерски дейности, отговарящи на индивидуалните здравни нужди на жените през всички периоди от живота им. Разработени са иновативни модели за предоставяне на автономни акушерски грижи, чрез представяне на авторски модел за създаване на Акушерски център за семейно консултиране и Модел на продължителна акушерска грижа.

Разработването на проблемите за здравето на жената в периода на бременност, раждане и послеродовия период са провокирани от факта, че липсата на участие на акушерка в консултативната дейност води до неудовлетворяване на потребности от промотивно-профилактични дейности по опазване на здравето и благосъстоянието на майките и децата. Този проблем е с ясно изразен медико-социален аспект сред маргиналните групи от обществото (1, 9, 12, 18, 21, 24). Проучени и анализирани са готовността, нагласите и мотивацията на акушерките за осъществяване на автономни функции в консултативната дейност с приоритет женското репродуктивно здраве сред маргиналните групи (1,2,13). Авторката е потърсила нови възможности за осъществяване на акушерски грижи, чрез създаване на иновативни форми за проследяване на бременността (1,2,11,15,18) в унисон с променящите се потребности на пациентките.

Проучено е доверието на пациентките, което не е самоцел, а естествен резултат от работата на акушерката, основана на компетентност, разбиране и иновативни идеи (1,2,14),

както и мнението на пациентките, относно ефективността на получените акушерски грижи по време на бременността и техните потребности и нагласи да се обърнат за консултация към акушерка (10,12,23).

Практико-приложните приноси са свързани с повишаване на здравната култура на пациентките по отношение на нормално протичащата бременност, намаляване на здравните неравенства сред бременни и майки на малки деца и улесняване на равния им достъп до здравни услуги, търсене на възможности за утвърждаване автономната роля на акушерката и издигне престижа на професията.

Принос с практико-приложен характер е разработването на модел за Акушерски център за семейно консултиране (2,11,15) и Модел на продължителна акушерска грижа за наблюдение на нормално протичаща бременност, раждане и постнатален период в самостоятелна акушерска практика (1).

2. Организация и усъвършенстване на обучението на студентите от специалност „Акушерка“

Проучването и анализът на организацията на образованието в Медицински университет е свързано със стремежа да се търсят нови подходи за подобряване и усъвършенстване на обучението. С цел оптимизиране на избора и издигане имиджа на професията са проучени мотивацията на кандидат-студентите да изберат както специалността, така и университета, където ще получат своето образование и нагласите за продължаващо обучение, с цел повишаване качеството на акушерските грижи (1, 2, 20). Изследвани са организационните аспекти на възможностите за въвеждане на интерактивни методи в формите на обучение за формиране на професионални знания, умения и поведение (7). Ролята на съвременната акушерка е насочена към консултиране и обучение, което мотивира и стажантите от специалност “Акушерка“ да изграждат личностни качества и професионална компетентност за участие в иновативни форми за активно партньорство с майките и семействата (1,12,13).

В теоретичен аспект приносен характер има доказаната необходимост от насочване на теоретичното и практическото обучение към променящите се изисквания пред акушерската професията. Отчита се нивото на компетенции на акушерката, придобити в процеса на базово и следдипломно обучение и правната уредба в страната за практикуване на професията

Практико-приложните приноси са свързани с въвеждане на организационни промени при подготовката и провеждането на учебно-практическото занятие, като основна форма в обучението на студентите от специалност „Акушерка“.

3. Основни аспекти в дейностите на съвременната акушерка

Ас. Евтимова с изключителна проникателност насочва изследователския си интерес към няколко основни аспекта в дейностите на съвременната акушерка :

- потребности на пациентки от маргинални групи от акушерска семейно-консултативна дейност (1, 2, 9, 12, 21);
- подходи за усъвършенстване на здравните грижи (1, 2, 10);

- установени стереотипи на работа и конфликта им с променящите се условия на средата и потребностите на пациентите от здравни грижи (5, 6).

Теоретико-приложните приноси в това направление са свързани с обосноваването на необходимостта от разширяващите се функции на акушерката, ориентирани към коригиране на наличните дефицити в здравното обслужване, които са предимно в обема и качеството на акушерската грижа през периода на бременността, раждането и следродилния период.

Практически научен принос има идентифицирането на пациентки с повишен медико-социален риск в общественото здравеопазване за предприемане на подходящи мерки, водещи до покриване на по-високите им здравни потребности. В част от разработките е доказано доверието на пациентките към акушерската професия (1,2 10).

4. Иновации в акушерската практика

Евтимова има подчертан интерес към необходимостта от развитието на консултативната дейност като промотивно-профилактичен метод по въпросите на бременността и безопасното майчинство и въвеждане на нови подходи при оказването на акушерски грижи (1, 2, 9, 10, 11, 12,15,18, 23, 24). Проучени са нагласите и професионалната компетентност на акушерките за осъществяване на автономна консултативна дейност (1, 2, 10) .

Теоретико-приложен принос има направеният исторически преглед на възникването и развитието на акушерската професия (1, 2, 19, 22) и проученият международен опит при оказване на акушерски грижи (1, 2, 26).

Принос на научните трудове е разработването на иновативни практически подходи за осъществяване на автономни продължителни акушерски грижи при нормална бременност.

Практико-приложните приноси са свързани с обосноваване и дефиниране на функциите на акушерката при оказване на самостоятелни грижи при нормална бременност и разработените от кандидатката практически подходи - Акушерски център за семейно консултиране и Модел на продължителна акушерска грижа.

Малка част от публикациите са в областта на детското и училищно здравеопазване, интеграция и рехабилитация на хора с увреждания и психичното здраве, които косвено влияят върху здравното поведение и репродуктивното здраве (3,8,16,17,25,27).

❖ **Преподавателската дейност на кандидатката Теодора Евтимова** е над 20 години. Тя провежда клинична практика, лекции и упражнения в специалност „Акушерка“ на Филиал Шумен. За последните пет години преподавателската ѝ натовареност е между 984 и 433 часа, която надхвърля норматива на асистент в МУ Варна (360 часа). Ас. Евтимова осъществява преподаване на лекционната част на четири дисциплини от раздела „Практически умения“ от учебния план на специалност „Акушерка“ и упражнения по 8 специални дисциплини.

Кандидатката е работила по различни проекти в това число и проекти, в които са включени студенти. По първа и втора фаза на Проект на МОН „Студентски практики“ ас. Евтимова е академичен наставник на 31 студенти. Работата ѝ със студентите има и други измерения – научно изследователска дейност и активно включване в студентски научни сесии като консултант и методичен ръководител.

Препоръчвам авторката да засили публикационната си активност, като публикува резултати от научните си проучвания в специализирани научни списания у нас и в чужбина, за да станат достояние на по – широк кръг преподаватели в областта на здравните грижи и на специалисти, имащи отношение към ролята на съвременната акушерка и участието ѝ в екипи за опазване на женското здраве и отглеждане на децата.

Считам за необходимо да споделя **лични впечатления**. Познавам Теодора Евтимова от 1994 година, когато в Медицински колеж Шумен се разкри специалност „Акушерка“ и практически с нейното активно съдействие започна обучението на акушерки. Като първи преподавател и Ръководител на специалността тя съумя да сложи началото на акушерската школа в Шумен. Открита по характер, любознателна и последователна в действията си тя се утвърждава като уважаван преподавател и колега. Притежава много добри умения за работа в екип, комуникация и вземане на управленски решения. Високо оценявам изключителната ѝ работоспособност, задълбоченост и стриктност в научната дейност. Тя е уважавана от студентите и със своята добронамереност печели вниманието и доверието на специалистите от практиката, с които работи.

Заключение: Представена е достатъчно по обем и жанрово разнообразие продукция, която показва кандидатката **ас. Теодора Евтимова** като утвърден преподавател в областта на акушерските грижи. Обобщени са приноси с практико-приложен характер, разработени до технологии за конкретно прилагане на организационно, регионално и национално ниво. Интересите на кандидатката са в широк диапазон, провокирани от дисциплините, по които преподава. Проучването на чуждия опит очевидно насочва интересите на кандидатката към анализи и търсене на оригинални решения (модел) за прилагане на иновации в здравеопазването, съобразени с националния контекст. Ас. Т. Евтимова научно аргументира прилагане на добри практики в областта на акушерството, търсейки лостове за подобряване на обслужването на жените в различни периоди – преди по време и след раждане, както и въпроси свързани с отглеждане на новороденото.

Всичко това ми дава основание да препоръчам на уважаемото Научно жури да предложи на Ректора на Медицински университет – гр. Варна кандидатурата на ас. Теодора Николаева Евтимова , доктор за заемане на академичната длъжност „доцент” (в област 7 „Здравеопазване и спорт”; професионално направление 7.4 „Обществено здраве“ и научна специалност „Управление на здравните грижи”) за нуждите на Катедра „Здравни грижи”, Филиал Шумен на МУ- Варна.

Дата: 08.06.2018г.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА НЖ:
Проф.Соня Тончева, дм.